

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hvad skal vi gjøre, at vi kan arve det evige Liv? Aftensangsprædiken paa Femte Søndag efter Paaske

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hvad skal vi gjøre, at vi kan arve det evige Liv? Aftensangsprædiken paa Femte Søndag efter Paaske", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1813_209-intro-shoot-idm91.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Opbygning og centrale temaer

Grundtvigs prædikener i hovedstaden fra 1812 til 1815 blev som regel holdt ved søndagens anden gudstjeneste, aftensangen, der normalt var endnu dårligere besøgt end hovedgudstjenesten, højmessens. Den manglende kirkegang blev generelt anset for at være kirkens store problem (Grundtvig 1813, s. 10; Thyssen & Baagø 1960, s. 13-15).

Denne aftensangsprædiken fulgte samtidens tredelte opbygning (Thodberg 1983, s. 118). Først udlagde Grundtvig det bibelsted, der var fastlagt af prædikenrækken, her Jakobsbrevet 1,22-27, hvor temaet er lovprisning af gode gerninger (Grundtvig 1813, s. 7-15). Derefter fremhævede han et supplerende doktrinært tema, her spørgsmålet til Jesus, der indleder lignelsen om den barmhjertige samaritaner: "Mester, hvad skal jeg gøre for at arve evigt liv?" (Luk 10,25). Dette supplerende bibelsted udlagde Grundtvig da i et tredje skridt (s. 15-31).

Det teologiske ståsted er entydigt. Grundtvig understregede troens betydning. Prædikenens afhængighed af Johannesevangeliet og de øvrige bibelske bøger med "den særligt johannæiske tankegang om liv og død" fremhæves af Henning Høirup. Budskabet "bliver da dette: Der er ikke salighed i nogen anden end Kristus, thi han var den eneste mand, som elskede Gud af sig selv, og kun den, som ved troen forenes med ham, er i stand til at leve, det er: at elske sin Gud og sin næste." (Høirup 1954, s. 23 f.). Holger Begtrup bemærker, at den personlige omvendelse tilskrives større betydning end dåben (Begtrup 1900, s. 41). Grundtvig prædikede i disse år en vækkelseskristendom. Spaltningen mellem pietismen (Indre Mission) og grundtvigianisme havde endnu ikke fundet sted. Prædikenens øvrige pietistiske træk nævnes hos Gerald Haslam, der også henviser til forskningen om Grundtvigs teologi og prædikener mellem 1811 og 1815 (Haslam 1998, s. 116-122, 169-173). Grundtvigs prædikener skelnede de mange ugudelige fra de få alvorlige tilhørere, der tiltales "I Elskelige". Tiltalen er inspireret af Paulus' tiltale i Romerbrevet 1,7: "Til alle dem som ere i Rom, Guds elskelige" (*Biblia* 1787).

Det mest påfaldende stilmiddel er den omfattende brug af bibelsteder, der giver apostlene og Jesus så meget plads som muligt. Samtidige tilhørere bemærkede forskellen mellem denne bibelske tyngde og de mere personlige overvejelser, der prægede J.P. Mynsters stilfulde og velbesøgte prædikener i Vor Frue Kirke. Grundtvigs prædiken forkaster eksplicit den fornuftsbetonede kristendom (rationalisme), der prægede prædikenerne i hovedstadens kirker og undervisningen på universitetet. Sammenlignet med Grundtvigs øvrige prædikener er polemikken forholdsvis afdæmpet, og denne prædiken har ingen af de poetiske indslag, som findes i andre prædikener af Grundtvig (Thodberg 1983, s. 124, Lundgreen-Nielsen 1980, s. 514-517, 585 f.).